194. Številka. V Ljubljani, v četrtek, 26. avgusta 1909. XLII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen: celo leto K 24·—, pol leta 12·—, četrt leta 6·—, na mesec 2·—

v upravništvu prejeman: celo leto K 22·—, pol leta 11·—, četrt leta 5·50, na mesec 1·90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflove ulice št. 5, (I. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko: celo leto K 25·—, pol leta 13·—, četrt leta 6·50, na mesec 2·30

za Nemčijo: celo leto K 28·—

za Ameriko in vse druge dežele: celo leto K 30·—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka

Upravništvo: Knaflove ulice št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Narodno-napredni volilci dolenjske mestne skupine!

V torek, 31. t. m.

se bodo vršile v Vaši volilni skupini volitve poslanca za deželni zbor. Pozivljamo Vas, da pokažete tudi sedaj narodno in napredno lice dolenjskih mest in trgov.

Kandidat narodno-napredne stranke je

Fran Višnikar,

sodni nadsvetnik v Ribnici,

mož, katerega so postavili za kandidata sporazumno z „Izvrševalnim odborom narodno-napredne stranke“ Vaši zaupniki. Nadsvetnik **Fran Višnikar** je dolgoleten, zvest pristaš narodno-napredne stranke in star parlamentarec, kateremu so dolenjski volilci že pred leti izkazali svoje zaupanje in ga poslali i v državni in deželni zbor. Skazal se je vrednega tega zaupanja in zavedajoč se svoje poslanske dolžnosti je dve leti v državnem in štirinajst let v deželnem zboru vestno zastopal koristi svojih volilcev.

Pozivljamo Vas, da pridete 31. t m. vsi, ki čutite narodno in napredno, na volišče in oddaste svoje glasove nadsvetniku **Franu Višnikarju,** ki bo, zvest svojemu programu, zastopal narodno in napredno misel.

„Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke“.

Gospodarski boj.

V dobi starega liberalizma so vodili Nemci narodnostni boj zgolj s političnimi sredstvi. Skušali so sebi pridobiti kar največ mogoče politične moči z vsakovrstnimi pristranskimi priredbami volilne pravice in volilnega reda za javne zastope, s premeščenjem slovanskih uradnikov v nemške kraje, s protežiranjem nemškega uradništva in odrivanjem slovanskega uradništva, z nemškim uradovanjem in z nemškimi šolami. Boj je bil ljut in neizprosen, a na gospodarsko polje ni posegal. Stari nemški liberalci so celo prav radi videli, da so se Slovani gospodarsko gibali.

Tisti časi so že davno minoli. Nemci so prišli do spoznanja, da politična sredstva ne zadostujejo za podjarmljenje Slovanov. Vzlic vsi sili, ki so jo Nemci delali Slovanom, vzlic vsemu prizadevanju za germaniziranje Slovanov, so se slovanski narodi vendar vse bolj probujali, in s prebujenjem vred je rasla njihova moč in se udejstvovala na najrazličnejših poljih. Čim so prišli nemški nacijonalci do veljave med Nemci in so izpodrinili stare liberalce, so premenili tudi način boja zoper slovanske narode. Političnemu boju so dodali še **gospodarski boj.** Spoznanju, da za ugonobljenje Slovanov ne zadostujejo politična sredstva, je sledilo organiziranje gospodarskega boja. Snovanje te organizacije je trajalo več let. Zdaj je to delo precej dovršeno in gospodarski boj se je vnel na vsi črti.

Odkrito priznavajo nemški listi, da se avstrijski narodnostni problem ne bo rešil v državnem zboru nego da je to »**eine wirtschaftliche Machtfrage, wie keine andere** und kann als solche nie durch Konferenzen und Beratungen, sondern nur durch **wirtschaftliche Mittel** zu einem Ende gebracht werden.« V tej izjavi je le z drugimi besedami povedano to isto, kar je bilo povedano na znanem glavnem zborovanju »Südmarke« v Beljaku, da je namreč treba Slovence gospodarsko uničiti, drugače jih ne bo mogoče ponemčiti.

Gospodarski boj so začeli Nemci na vsi črti. Najbolj podučno je pogledati na Dunaj. Tam vodijo Nemci skrajno srdito borbo v prvi vrsti zoper češke denarne zavode, češ, da z nemškim denarjem jačijo slovanstvo. Nemški listi napadajo posamične osebe in podjetja, ki so v kupčijski zvezi s češkimi bankami, preganjajo češke banke in posojilnice sistematično in terorizirajo velike dunajske liste, da ne smejo več priobčevati inseratov čeških bank. Od nemških delodajalcev zahtevajo, da ne smejo jemati čeških delavcev, če ni to neizogibno, da ne smejo nastavljati čeških uradnikov, da ne smejo dovoljevati češkim uslužbencem govoriti med sabo v svojem materinskem jeziku.

Ta gospodarski boj sega vse globlje. Nemci organizirajo svoj narod v vsi naglici, da si s to organizacijo pridobe kar mogoče več moči za gospodarski boj zoper Slovane. V zadnjih tednih, ko so nemški nacijonalci vprizorili znane gonje zoper Čehe, je bilo na Nižje Avstrijskem nebroj shodov in na vseh teh shodih so razglašali in razlagali, da se mora Čehom z gospodarskim bojem priti do živega, da je mogoče samo z najbrezobzirnejšim gospodarskim bojem Čehe in sploh Slovane premagati.

Spričo velikanskih denarnih in sploh gospodarskih sredstev, s katerimi razpolagajo Nemci, si je lahko predstaviti, kaka vojna se vname, kadar bodo Nemci enkrat dosegli še to, česar doslej niso mogli, kadar bodo namreč spravili mase na noge. Tedaj bodo Slovani občutili, da je narodnostni boj v Avstriji res v bistvu **samo** vprašanje gospodarske moči.

Učiteljišče in učiteljiščniki.

Iz Kopra, 24. avg.

Nekaj odgovora na »Slovenčev« dopis z dne 21. avgusta t. l. Dopisnik je izrekel v svojem dopisu marsikatero neresnico. Poglejmo v kakem oziru. »Alkohol in ženske, to je glavni princip koprških učiteljiščnikov,« tako nekako pravi »Slovenčev« dopisnik. Vidi se mu, da pozna jako slabo razmere koprških učiteljiščnikov, akoravno je najbrže sam živel med njimi. Kar trdi, je bilo mogoče nekdaj, a sedaj ni več tako. Povsod so izjeme, tako so tudi tu v Kopru. Zaradi teh par izjem pa ni treba obsoditi vseh. O kakih nepoboljšljivih pijancih tu ni govora. Kar se pa žensk tiče, je tu kakor povsod.

Dalje toži dopisnik, da je to učiteljišče jako svobodomiselno. To je resnica in vsa čast takemu učiteljišču. Vidi se, da na zavodu razumejo pravi napredek. Vendar pa je laž, da se zatirajo klerikalci. Kako naj bi se jih zatiralo, ko jih sploh ni. Ona statistika o »Omladini«, »Svobodni Misli«, »Slov. Narodu« je popolnoma resnična in upamo, da se še zboljša. Vidi se, da se koprski učiteljiščniki, akoravno so v zapuščenem gnezdu, vendar-le zanimajo za napredek. Dokaz tega so sledeči časopisi, mesečniki in letniki, na katere so dijaki naročeni: »Zvon«, »Slovan«, »Dom in Svet«, »Omladina«, »Popotnik«, »Zvonček«, »Svobodna Misel«, »Učiteljski Tovariš«, »Edinost«, »Slov. Narod«, »Soča«, »Naprej«, »Kosmos«, »Slov. Matica«, »Hrv. Matica«, »Sl. šolska Matica« itd. itd. Da nismo vsi naročeni na vse časopise, je ob sebi umljivo, čitajo pa vendar skoraj vsi. Sploh čitajo koprški dijaki razmeroma mnogo, akoravno jim biblioteka ne daje potrebnih knjig. Posebno zadnje čase se kaže zanimanje za rusko književnost.

Tudi se ve, zakaj silijo klerikalci s premestitvijo učiteljišča v Gorico. Zasledujejo namreč svoje strankarske namene. Toda naj si ne delajo velikega upanja. Napredni faktorji učiteljišča bodo že skrbeli, da se ne razvije klerikalizem. Toda s tem ne pravimo, da smo nasprotni premestitvi učiteljišča iz koprškega gnezda. x

Cesar in sporazum

Dunaj, 25. avgusta. Zatrjuje se, da bota v najkrajšem času poklicana k cesarju češki in nemški minister-krajan. Tudi ni izključeno, da bo cesar poklical v slučaju neugodnega teka akcije glede sporazuma k sebi vodilne politike velikih strank, da povedo vladarju svoje mnenje.

Sklicanje češkega deželnega zbora.

Praga, 25. avgusta. »Hlas národa« piše: V današnji seji dež. odbora je naznanil dež. odbornik dr. Burian, da misli vlada sklicati dež. zbor začetkom druge polovice septembra. Ministrski predsednik baron Bienerth je naprosil dež. namestnika grofa Coudenhova, naj popraša pri dež. odboru, če bi mu bilo prav, da se dež. zbor skliče 15. septembra. — Kakor se čuje s kompetentne strani, še ni zagotovljeno, da se dež. zbor snide 15. septembra.

Čehi na Nižjem Avstrijskem.

Dunaj, 25. avgusta. Češka poslanca Kalina in Slama sta bila včeraj v ministrskem predsedstvu in sta protestirala v imenu češkega akcijskega odbora proti prepovedi Sokolskih slavnostij v Poštorni in na Dunaju; protestirala sta tudi proti postopanju policije ter sta izjavila, da bi vzbudilo odmev po celem Češkem če bi vlada še nadalje trpela nemška nasilstva proti Čehom na Nižje Avstrijskem. Odklonila sta tudi vsako odgovornost za nadaljni razvoj stvari.

Češka šola v Poštorni.

Poštorna, 25. avgusta. Županu se je ukazalo, da zapre češko šolo »Komenskega« in ker tega ni storil, se mu je naložila globa 50 K. Globo je župan plačal, v šoli pa se poučuje naprej. Občinski svet je sklenil dati društvu »Komenský« za šolo na razpolago poslopje bivše nemške deške šole, a ta sklep je dež. šolski svet razveljavil. Župan je podal pritožbo na upravno sodišče.

„Svobodna šola“.

Dunaj, 25. avgusta. Predsednik »Svobodne šole« odgovarja na ukrep ministrstva, kateri izreka, da morajo v šolah tega društva poučevati verstvo učitelji, ki jih je cerkvena oblast potrdila, sledeče: »Svobodna šola« bi zgrešila svojo življenjsko nalogo, če bi prosila za »missio canonica« za svoje učitelje. Upamo svojo pravico izvojevati, ker je ne dobimo drugače.

Z vojaških vaj.

Dubrovnik, 25. avgusta. Te dni je napravil večji oddelek vojaštva v okolici Krivošja velik pohod. Oddelek je odkorakal ob 4. uri zjutraj in se je vrnil ob 3. uri popoldne. Med tem časom niso ne vojaki ne častniki dobili nobenega okrepčila. Mnogo vojakov in častnikov je obležalo; odpeljati so jih morali v bolnišnico. Vročina je bila neznosna in nikjer ne kapljice vode. Zbolelo je vsega skupaj 13 častnikov in 200 vojakov. Neki rezervist je vsled solnčarice na potu umrl. Ko je žena o tem

LISTEK.

Zadnji rodovine Benalja.

Povest.

(Dalje.)

XI.

Leno so minevali dnevi. Evzebij baron Benalja se je držal svojega doma, kolikor mu je bilo največ mogoče. Časih se je zdelo Renati, da ostaja doma, samo da bi ona ne šla nikamor iz hiše. Renata je pazila na svojega moža bolj kakor na punčico v svojem očesu, samo da ga ohrani pri dobri volji in pri zdravju. Lahko ji to ni bilo, zakaj Evzebij je bil zdaj mehak in jokav, zdaj zopet siten in nestrpen.

Mihael ni videl Renate. Ko je ozdravel in začel zopet hoditi v družbe in med prijatelje, ga je dostikrat obšla želja, da bi govoril vsaj nekaj besedi z Renato, ali jo vsaj videl, a ta želja se mu ni izpolnila. Naposled se je odločil, da enkrat obišče barona Evzebija pod pretvezo, da pride vprašat za njegovo zdravje, ker ga ni nikjer videti.

Tega namena ni mogel izpolniti, ker je bil poklican na gradič Lesno brdo. Od tam je namreč dobil obvestilo, da so se pojavili rokovnjači v okoliških gozdih in da zlasti napadajo njegovo posestvo, dočim puščajo kmete popolnoma v miru.

Krojač Matjok je bil kmalu v položaju sporočiti Rudečemu Jakobu, da se je Mihael pl. Kržinar z dvema najetima človekoma odpeljal na Lesno brdo in da je pred svojim odhodom povedal doma, da bo rokovnjačem tako posvetil, da se ne bo nikoli več nobeden upal priti v bližino Lesnega brda.

Ravno tisti dan, ko je Kržinar odpotoval iz Ljubljane, se je baron Evzebij odločil, da gre zopet enkrat v edino kavarno, ki je bila takrat v Ljubljani. Pri obedu je bil nenavadno živahen in je hvalil Mihaela, ki se upa z dvema služabnikoma iti na Lesno brdo preganjat rokovnjače, a Renata je vender vedela, da je le odsotnost Mihaelova vzrok dobremu razpoloženju njenega moža.

Renati se je Evzebij samo še smilil, tako neskončno smilil, da bi bila zanj vse storila.

V kavarni je našel baron Evzebij družbo dobrih znancev. Kvartal je ž njimi in se zabaval ves popoldne in nič ni zapazil, da so mladi častniki stikali glave, se ozirali nanj in si sušljaje pripovedovali stvari, ki so jih očividno silno zanimale.

V mraku, ravno ko se je baron Evzebij odpravljal domov, je slučajno prišel v obližje te družbe in čuvši svoje ime, postal pozoren.

»Svetujem ti, bodi previden« je rekel eden častnikov. »Kržinar je pri zadnjem dvoboju pokazal, da ne pusti reči nobene besedice o baronici Benalji.«

Evzebij baron Benalja je pri teh besedah prebledel kakor smrt. Naglo je stopil k mizi, kjer so sedeli častniki. Nič ni rekel, samo gledal jih je, a s takim izrazom, da so se ga skoro ustrašili.

Končno je eden iz družbe vstal in ga v vidni zadregi vprašal, kaj da želi.

»Govorili ste o moji ženi in o plem. Kržinarju« je rekel baron Evzebij. »Govorili ste tako, kakor da se je Kržinar zaradi moje žene dvobojeval z mojim netjakom. Prosim vas, gospodje, pojasnila, ker ne morem dopustiti, da bi se raznašale o moji ženi neutemeljene govorice.«

Mladi možje so bili vsi poparjeni in nihče ni vedel, kaj naj odgovori razburjenemu Evzebiju.

»Če sem prav razumel« je nadaljeval baron Evzebij, »ste rekli, da Kržinar ne pusti nobene besede reči o moji ženi in da je to pokazal s svojim dvobojem. Prisiljen sem zahtevati, da mi to razjasnite. Kolikor je meni znano, ni moja žena v prav nobeni zvezi s tem dvobojem. Vprašal sem tudi svojega netjaka barona Lenarda Benaljo, kaj je bil vzrok dvoboju in on mi je zatrdil, da popolnoma zasebni prepir. Prosim torej, povejte mi, kako morete mojo ženo spravljati v zvezo s tem dvobojem.«

Evzebij baron Benalja je pač drhtel razburjenja in gneva, ali vzlic temu je govoril z izredno enerižjo in odločnostjo.

»Oprostite gospod baron . . .« je končno rekel eden častnikov. »Slabega namena ni imel nihče . . . gotovo ne . . . pripovedovali smo si pač, kar se govori po mestu . . .«

»Kaj se govori po mestu? da je bila moja žena vzrok dvoboju?«

»No . . . da« je naposled izjavil eden častnikov. »Če je res ali če ni res, tega ne vem . . . a govori se tako.«

»In vi to ponavljate« se je razljutil baron Evzebij »in spravljate s tem mojo ženo v tako zvezo z gospodom Kržinarjem, da mora pasti črna senca na njeno žensko čast. Gospoda, moja žena nima z gospodom Kržinarjem nič drugačnega znanja, kakor z vsakim drugim moškim, ki ji je bil kdaj predstavljen. Kdor kaj drugega trdi, je obrekljivec in kdor take govorice raznaša, jemlje pošteni ženi čast.«

Razburjenje je prevzelo barona Evzebija tako, da je začel trepetati po vsem životu, omahoval je in moral se je z obema rokama prijeti za stol, da se ni zgrudil.

Častniki so, razžaljeni po Evzebijevih besedah, planili po konci in začeli protestirati ter zahtevali naj Evzebij prekliče.

Stari mož je še enkrat zbral vse svoje moči. Ponosno se je vzravnal.

»Ničesar ne prekličem« je izjavil glasno, »sicer sem vam vsak čas na razpolaganje.«

Moči barona Evzebija so bile zdaj izčrpane. Omahnil je in padel, a vjeli so ga kavarniški gostje, ki so bili vsi prihiteli, čuvši nastali prepir.

Gostje so peljali Evzebija do zofe in ga nanjo položili. Močili so mu čelo in glavo, raz katero je bila padla vlasulja in ko je prišel nekoliko k sebi, so mu dali piti konjaka, da se je okrepčal.

Evzebijevi znanci so med tem pomirjevali razžaljene častnike in jim dopovedovali, naj vendar ne zahtevajo zadoščenja od tako starega in bolnega moža, marveč naj privolijo, da se stvar iz lepa poravna.

»Dajte baronici Renati častno izjavo in baron Evzebij jo bo dal vam in vse bo v redu«, so govorili Evzebijevi prijatelji in bili trdno prepričani, da bo baron Evzebij s tako časno poravnavo zadovoljen.

Toda baron Evzebij Benalja ni hotel o taki poravnavi ničesar vedeti.

zvedela jo je zadel mrtvoud in je bila takoj mrtva. Cuje se, da se je proti odgovornemu poveljniku onega oddelka uvedla preiskava.

Srbsko-avstrijski konflikti.

Belgrad, 25. avgusta. Avstrijska vlada je obvestila srbsko vlado, da so se izdale najstrožje naredbe, da se preprečijo v bodoče prehodi avstrijskih finančnih organov in orožnikov čez mejo.

Carjev obisk v Carigradu.

Carigrad, 25. avgusta. Program carjevega obiska je izdelan. Car in sultan se srečata prvič na sultanovi ladji »Ertogrul« ob prehodu Bospora v Marmarsko morje; takoj nato bo sultan vrnil carju obisk na carjevi ladji »Standard«. Car bo sprejel tudi ekumenskega ter armenskega patrijarha.

Maroko.

Kartagena, 25. avgusta. Španci so začeli prodirati proti guruškim goram. Mornarica je pripravljena k odhodu.

Pariz, 25. avgusta. Če se sme verjeti španskim listom,so bili Španci v bojih preteklega tedna povsod zmagovalci.

Slovenskemu visokošolskemu dijaštvu!

Slovenskim abiturijentom!

V jeseni nastopi nova doba trpljenja in preganjanja slovenskega akademičnega dijaštva na avstrijskih visokih šolah na Dunaju in v Gradcu. Razna znamenja kažejo, da bo ta doba burnejša in krutejša kot katerakoli doslej.

V Gradcu bo novoizvoljeni rektor pomagal nemškim buršakom zadostiti plitvemu nemškemu šovinizmu; saj se tudi l. 1907/8 ni sramoval kot dekan medicinske fakultete z nogami teptati akademično svobodo, samo da je kril škandalozno početje nemškega burševstva.

Na Dunaju pa je skoro gotovo, da se burševskemu terorizmu posreči razbiti akademično menzo ter pognati Slovane iz podpornega društva za bolne visokošolce, kjer bodo potem neovirano gospodarili z društvenim denarjem po svoje, kakor so tega vajeni doslej. Razven tega so že pod pokroviteljstvom znanega olikanca Malika sklenili, kruto se maščevati nad Slovenci radi resnic, ki jim jih je povedala naša vseučiliška brošura.

Z ozirom na to pozivljamo slovensko akademično dijaštvo, v prvi vrsti slovenske abiturijente, da obrnejo nemškim vseučiliškim mestom hrbet ter odidejo na slovanske visoke šole, zlasti v zlato Prago.

Kaj nameravamo s tem?

Pred vsem se izognemo nemškim batinam in šikanam, ki jih zdaj tako kruto občutimo. Denar pa, ki ga zdaj znašamo nehvaležnim Nemcem, pride v slovanske roke.

Drugič se otresemo nemškega vpliva ter spoznamo, da je poleg nemške tudi slovanska nič manj važna ter nič nižje stoječa kultura. S tem se iznebimo predsodkov, da samo ono kaj velja, kar je nemškega izvora. **Emancipacija od vpliva nemške kulture pa bo prvi korak k osvoboditvi slovenskega naroda od nas sovražečih ter naš narodni razvoj ovirajočih Nemcev.** Posledica tega pa bo krepkejše združenje avstrijskih Slovanov.

A najvažnejši razlog, da vam to priporočamo, pa je rešitev slovenskega vseučiliškega vprašanja.

Odkar so se leta 1856 nehala slovenska juridična predavanja na univerzi v Gradcu, nismo napravili v zadevi slovenske visoke šole niti koraka dalje. Narobe! Čimdaljebolj se bližamo dobi, ko nam bo sploh onemogočeno študirati na avstrijskih visokih šolah na Dunaju in v Gradcu.

Tako daleč so privozile naše »nepristranske« avstrijske vlade, da odločujejo na visokih šolah na Dunaju in v Gradcu buršaki v svojem nebrzdanem, od raznih nemških malikov podpihovanem šovinizmu; njihovemu povelju se klanjajo akademične oblasti, »močne« avstrijske vlade pa to mirno gledajo.

Slovenski državni poslanci se odločno pozivljajo, da napravijo odločnejše korake kakor doslej v obrambo naših pravic!

Največ pa smo slovenski akademiki navezani na samopomoč. Sami rešimo slovensko vseučiliško vprašanje, če so drugi za to brezbrižni!

Prva stopnja rešitve bodi emancipacija od Dunaja in Gradca. Zato proč od teh burševskih gnezd v slovansko Prago!

Če se slovenski akademiki koncentrirajo v Pragi, dado s tem najboljši povdarek naši zahtevi, da se tam zopet oživotvorijo slovenska juridična predavanja, ki so se pred l. 1856. vršila v Ljubljani in Gradcu, kar bi bil nekak provizorij slovenske pravne fakultete in preizkušnja za naše bodoče profesorje. Ta predavanja se bi pozneje samo premestila v Ljubljano — in imeli bi svojo pravno fakulteto.

Slovenski akademiki in abiturijenti! Uvažujte naš klic, pa obrnite hrbet neprijazni nemški tujini ter pojdite v bratsko Prago, ki vam nudi vsega, kar dobite na Dunaju in v Gradcu, razven tega pa vas sprejme z odprtimi bratskimi rokami.

Da se Slovencem, ki niso zmožni češčine, olajša študij na češki univerzi v Pragi, se juristom dovoli delati kolokvije in izpite v nemščini. Sicer pa je češčina tako slična slovenščini, da se ji vsakdo priuči v par mesecih. Samo nekoliko dobre volje je treba!

Jesenice na Gorenjskem, 8. avgusta 1909.

Za »**Adrijo**« v Gorici: **Fr. Pavšič** l. r.

Za »**Adrijo**« v Pragi: **Slavko Weixl** l. r.

Za »**Balkan**« v Trstu: **Karel Ferluga** l. r.

Za »**Bodočnost**« na Štajerskem: **Vekoslav Šumenjak** l. r.

Za »**Gorotan**« na Koroškem: **Čemer** l. r.

Za »**Hirijo**« v Pragi: **Milko Hrašovec** l. r.

Za »**Klub naprednih slovenskih akademikov**« v Celju: **Milko Hrašovec** l. r.

Za »**Prosveto**« v Ljubljani: **Fr. Trampuž** l. r.

Za »**Slovenijo**« na Dunaju: **Anton Lovre** l. r.

Za »**Tabor**« v Gradcu: **Fr. Fischer** l. r.

Za »**Triglav**« v Gradcu: **Fr. Zupančič** l. r.

Za »**Združena jugoslovanska društva**« v Pragi: **Milko Hrašovec** l. r.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 26 avgusta.

+ »**Agramer Tagbaltt**«, ki je pred leti z ogorčenjem odklonil ponudbo sedanjega škofa dr. Mahniča, naj bi prevzel zastopstvo slovenske klerikalne stranke, je v zadnjem času vendar prišel do boljšega spoznanja in podpira slovenski klerikalizem z vso vnemo. To je seveda njegova stvar. Pri uveljavljenju te svoje tendence pa izigrava »Agramer Tagblatt« sem in tja tudi **slovenske naprednjake.** Tako v včerajšnjem članku »Die Slovenen und die Kroatischen Parteien.« Nam seveda ne hodi na misel, da bi se spuščali v brezplodne polemike, konstatujemo samo, da je »Agramer Tagblatt« napačno in neresnično karakteriziral stališče slovenske napredne stranke napram hrvatsko - srbski koaliciji.

+ **Značilna sodba.** »Grazer Volksblatt« je klerikalen list, skoz in skoz klerikalen, in dolga leta se je z zvesto vnemo potegoval za slovenske klerikalce in jim tudi silno mnogo koristil. V zadnjem času je ta list povedal našim klerikalcem nekaj bridkih resnic. Posebno značilno sodbo je izrekel te dni. Povedal je o morali slovenskih klerikalcev, da je tako nizkotna in propadla, **da bi slovenski klerikalci še anarhistične atentate zagovarjali!!**

+ **Razkrinkani ljudski zapeljivci.** V prijazni Komendi pri Kamniku službuje iz Sore prestavljeni nadučitelj g. Grmek. Znano je, s kakšnimi argumenti so ga klerikalci v Sori napadali. Obdolžili so ga raznih stvari, a ko jih je k sodniji citiral, da mu dokažejo razna dejanja, so dolžni ostali dokazov in sodišče je obsodilo obrekljivce na občutne kazni. Komaj leto dni v Komendi, so tudi tamošnji klerikalci zahrbtno napadali g. Grmeka in mu nič manj nego **devet ovadb** na deželni šolski svet obesili na vrat. Te ovadbe so od konca do kraja same izmišljotine in kruto žaljenje g. Grmeka, ki ga slikajo kot človeka, ki žive kristjane žre, za pijačo pa si privošči samo nedolžno kri naših kranjskih krščanskih katolikov. Kakor rečeno, ovadbe so bile take, da se morajo vsakemu bogaboječemu človeku ježiti lasje, če jih čita. Pisali so ovadbe gospodje župani, ki so čisto preprosti ljudje, a sestavljene so tako, da se na prvi hip vidi, da so jih sestavljali taki gopodje, ki so študirali liguorijansko metodo, ali kaj podobnega. Ker so te ovadbe bile vložene že meseca novembra lanskega leta, so objektivno zastarale, tedaj se sodnijskim potom ne da doseči nikakega zadoščenja. Dva župana pa sta vendar vse obdolžitve še enkrat ponovila v mesecu aprilu letos. Gospod Grmek si ni mogel drugače pomagati, da je izročil vso zadevo dr. Krautu, ta pa sodišču, da tam dokažejo vse, kar so trdili. Ena teh obravnav se je vršila v ponedeljek. Tožen je bil župan iz Suhadol, priprost kmet. Očital je g. Grmeku, da otroke kaznuje, če ga krščansko pozdravljajo, da je pozdravil shod »Svobodomislecev« v v Gorici, da hodi v cerkev v neki kot, kjer so poleg njega sami zaraščeni pijanci in zanikrneži. Pri prvi obravnavi pred štirimi tedni je ta župan izjavil, da nastopi dokaz resnice o vsem. Vzel si je zagovornika dr. Pegana. V ponedeljek se je tedaj vršila druga obravnava, pri kateri so nastopili kot priče znani župan Mejač, župnik Poč, kaplan Smolej in v pomoč so si vzeli še 11letnega dečka šolarja, ki naj bi pričal da je bil kaznovan, zaradi tega, ker je krščansko pozdravil. Dokaz o vsem se je temeljito ponesrečil in **sredi obravnave je ponudil dr. Pegan kot zastopnik župana iz Suhudol poravnavo in preklic ter plačilo vseh stroškov.** Gospod Grmek, ki ga slikajo kot grozovito liberalno zver, je velikodušno in s pravim kavalirstvom sprejel poravnavo in preklic, ker je župan iz Suhadol v izjavi izrecno povdarjal, da je vso ovadbo spisal vsled napačne informacije na podlagi in na prigovarjanje »verodostojnih« oseb, ki so ga v to pripravile. Mož je tedaj igral vlogo »Sündebocka«, »verodostojne« osebe so pa lepo proste. In kdo so tiste osebe? Župnik in kaplan iz Komende in znani s križcem dekorirani gospod Mejač. Ta dva sta dala informacije možu. Sedaj je gonja proti g. Grmeku razjasnena, razkrinkani so pa ljudje, ki se slikajo kot ljudski osrečevalci. Župan iz Suhadol bode plačal in je podpisal preklicno izjavo, ljudski osrečevalci so pa potegnili svoje roge nazaj, kakor polž slinec. Tako delajo za ljudstvo!

+ **Času primerna svečanost** bo dne 2. septembra na Brezjah na shodu Slomškarjev. Vsi brezznačajneži, klečeplazi, kruhoborci in koristolovci iz učiteljskega stanu se bodo zbrali ta dan na Brezjah na shod, s katerim bo združeno slovesno **češčenje znanih Jarčevih in Jakličevih hlač.** teh najvzvišenejših in najvzpodbudnejših simbolov vsega stremljenja in vseh idealov klerikalnega učiteljstva.

+ **Kako je dr. Pegan na nedeljski čukuladi na Viču zastopal deželni odbor.** Ko je zagledal dr. Pegan med »telovadbo« skupino gledalcev, ki niso bili videti prijatelji čukulade, skobacal se je med nje, da bi ujel kako besedo privatnega pogovora. Na neko opazko pa reče Pegan svojemu sosedu: **»Če ne boste tih', Vam dam tako za uh', da boste dost' mel'.** Ko mu je dotičnik pomolil obraz s pozivom, naj ga le udari, odpovedala je dr. Peganu orlovska korajža in požrl je obljubljeno klofuto. Za ta pogovor imamo celo vrsto prič na razpolago. Res fino in častno za deželnega odbornika!

+ **Imenovanje šolskih zdravnikov.** Občinski svet je imenoval za šolska zdravnika gospoda dr. Demšarja in dr. Rusa. Kar se tiče njiju zdravniške sposobnosti za to službo, ne more noben razsoden človek ugovarjati, ker sta oba doktorja **vsega** zdravilstva. Samo nekaj bi pripomnili: Če je kaka služba razpisana, je konkurenca prosta **vsem kvalificiranim.** Kar se tiče napadov na g. dr. Demšarja, prepuščamo njemu, da odgovarja na notice v »Slovencu«, če se mu to sploh zdi potrebno.

+ **Kdo ima prav?** Zadnjo nedeljo je g. Terseglav govoril v Mirnu o »Krščanski ideji — trdni vezi naše organizacije.« Med drugim je rekel: »Živimo v novodobnem poganstvu, ko je treba z nekako vsiljivo gorečnostjo braniti naša načela, treba s silo nebeška vrata odpirati.« Kurat Leben z Ljubušnjega v kobariškem okraju je pa izdal pred dvema mesecema uradno potrdilo novo ustanovljenemu naprednemu društvu v Smasti, ki spada pod njegovo kuracijo, da kuracijski urad na Ljubušnjem ne more posili nikogar v nebesa potegniti. Kdo ima torej prav? Vprašanje o silovitem ulomu v nebesa bo treba vsekakor dognati, da bomo vedeli, komu se naj zaupamo.

+ **Fon, klerikalni državni poslanec na Goriškem,** se je udeležil nedeljske klerikalne slavnosti v Mirnu in je s tem pristopil med novostrujarje. Klerikalnih starostrujarjev t. j. Gregorčičevih pristašev, ni bilo nobenega v Mirnu. Starostrujarji so spravili svetnika Fona do tega, da lahko zastopa v državnem zboru goriške Slovence, njim se ima vse zahvaliti in sedaj taka nehvaležnost. Hrbet je obrnil svojim dobrotnikom in se združil z novostrujarji. To kaže, da se manjšajo vrste klerikalnih starostrujarjev na Goriškem in da bo moral prej ali slej celo dr. Gregorčič, najhujši nasprotnik novostrujarjev, postati »Čuk«, ako bo hotel ostati še nadalje deželni poslanec in »ljubljenec« naroda.

+ **Woschnagg je res odložil mandat.** Celjska »Deutsche Wacht« potrjuje vest, da je Hans Woschnagg res odložil svoj deželnozborski mandat, tér priobčuje na uvodnem mestu njegovo pismo na volilce, v katerem opravičuje ta svoj korak. V tem pismu pravi med drugim: »Meščanski učitelj Avgust Aistrich v Celju je brez pravega povoda pričel proti meni strastno borbo, v kateri se izključno poslužuje zagrizenih sovražnikov našega nemškega naroda kot svojih pomočnikov. Ker je dala moja deželnozborska kandidatura povod tej borbi, ki je povzročila tudi needinost v nemških vrstah na Spodnjem Štajerskem, odlagam svoj deželnozborski mandat. Storim to brez ogorčenja in izjavljam, da ne bom utekel niti v slovanski niti v socialnodemokratski tabor.« — Čudno je, da Hans v svojem pismu docela molči o tem, da mu je Aistrich pri obravnavi pred sodiščem že sedaj, ko še obravnava ni končana, nepobitno dokazal, da je bil Hans v osemdesetih letih Ivan Vošnjak, in da je celo še nosil rdečo srajco mozirskega Sokola. Celjani seveda tudi brez te obravnave prav dobro vedo, da je Hans navaden nemškutar. Ako »Deutsche Wacht« izjavlja, da Woschnaggovi volilci ne bodo vzeli na znanje odložitve mandata, ker slej kot prej zaupajo Hansu, je to docela razumljivo postopanje. Za boga kam bi pa prišli Celjani, če bi postopali tako rigorozno? Potem bi morali izključiti in izpoditi iz nemških vrst same sebe, saj je vendar notorično znano, da je 99% Celjanov rojenih Slovencev in da imajo celo takšne može za voditelje, ki so bili člani slovenskih akademičnih društev. Ali ne g. dr. Kovatschitsch?

+ **Nemškutarski krahrl pred sodiščem.** V Novem mestu izdeluje nemškutarski lekarnar Bergmann sodovico, izdelujeta jo pa tudi Slovenca Jakše in Ropas. Ker dajeta gg. Jakše in Ropas lepe odstotke čistega prebitka družbi sv. Cirila in Metoda, sta seveda dobila mnogo odjemalcev. Narodni ljudje zahtevajo po gostilnah narodno sodovico in narodne pokalice, in tega nemškutar Bergmann seveda ne prenese. Pred nekaj časom je prišel g. Jakše v znano gostilno, kjer je sedela kmečka družba pri litru vina in Bergmannovi pokalici. Možje so g. Jakšetu ponudili kozarec vina s pristavkom »ta krahrl pa ni za nič«. — **»E, ta je tako nemškutarski«,** je rekel nato g. Jakše. **Zaradi teh besed je Bergmann vložil tožbo zaradi žaljenja časti.** Ta tožba je klasična. Bergmann pravi v nji, da je **nemško misleč** Slovenec. Ali je to mar kaj druzega kot nemškutar? Sicer je pa Bergmann v odboru nemške kazine, otroka pa vzgojuje v celjskem »Studentenheimu«. Torej »ein ganz ausgewachsener nemškutar«, kakor se je svoj čas izrazil eden njegovih prijateljev. Obravnava o tej kurijozni tožbi bo dne 2. septembra; sodil bo **najintimnejši prijatelj in somišljenik Bergmannov dr. Abazhizh.** O izidu bomo poročali.

+ **Kočevarji v železniški službi** se vedno bolj množe. Če le zna dobro pisati, in malo več kot do 5 šteti, pa je sprejet. Slovence pa direkcija, ako le mogoče odriva. Priporočamo poslancem, da ne puste tega iz oči in si dajo napraviti primerno statistiko. Direkcija si pa upa dati celo samoslovenskemu delavstvu predstojnika, ki ne zna **niti besedice slovenski,** kakor se je to zgodilo na progi Dovje-Kranjska gora, kjer je nastavljen trd Nemec. Železniška uprava ima dolžnost skrbeti za slov. uslužbence! Naj se jo energično na to opozori!

+ **Železniški uradnik Kaucich,** recte Kavčič, katerega germanstvo je najstarejšega izvora, je izzival v nedeljo, dne 22. t. m. na jeseniški postaji in v pisarni z modrišem. Kaj bi rekel Ječminek, ako bi prišel uradnik s slovanskim znakom v pisarno? Kaj pravi direkcija k takim in podobnim izzivanjem? Zahtevamo konec vsem provokacijam na naši zemlji s strani uradništva! Da gledajo ljudje nečakinje g. načelnika na Jesenicah mirno z modrišem v nedrijih, je menimo že dovolj potrpežljivosti s slovenske strani.

+ **Nemškutar Košir v Kranjski gori,** ki menda bogato zoblje Judeževe groše iz Südmarkinih jasli, je kupil neki svet v Pišnici, kjer je stala tabla S. P. D. z napisom **»Na Špik«.** Prvo je bilo, da je **tabla zginila neznano kam.** Tako delajo ljudje, ki lomijo prav po drvarsko nemščino; kako naj storimo mi, ko se nam upajo postaviti na naši zemlji nemške table s spakedrankami, kakor »Kahlkogel«?

+ **Smrtno naznanilo.** Potrtega srca in klavrne duše naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš vsestransko nespoštovani **konzum s filijalko v Križah** po dveletnem nečastnem bolehanju v sredo 28. t. m. ob polu 5. popoldne poginil. Pogreb bo tekom osmih dni v hiši pravice, pri c. kr. sodniji v Tržiču. Prosimo tihega sožalja. V Tržiču, dne 25. avgusta 1909. Žalujoči ostali, ki bomo morali dolgove plačati.

+ **»Veleizdajniški« proces v Zagrebu.** Pri včerajšnji razpravi je zavzel državni pravdnik Accurti svoje stališče napram predlogom, da se zaslišijo razbremenilne priče za obtožence iz Dubice, Korenice, Grubišnega polja in Okučan. Razume se samo ob sebi, da se je Accurti protivil vsem tem predlogom, češ da bi tudi te priče ne mogle izpovedati ničesar drugega, kar so itak že izpovedali svedoki, ki jih je on nasvetoval in ki so bili že zaslišani. Te dni bo sodišče sklepalo o predlogih zagovornikov glede razbremenilnih prič. Vsa javnost je radovedna, ako si bo senat upal kratkim potom odkloniti vse razbremenilne priče, saj bi s tem samo pokazal, da hoče obtožencem onemogočiti vsako obrambo in da neče, da bi se dognala materialna resnica.

+ **Imenovanja in premeščenja v učiteljski službi v goriškem okraju.** — Potovalni učitelj Poberaj Josip pride iz Vrat - Gor. Lokovec v Cerovo; Reja Leopold pojde iz Cerovega na Vrata - Gor. Lokovec. Potovalni učitelj na Banjšicah v Vrh; Gorjup Alojzij postane voditelj v Gabrijah; na Banjšice prede Poljšak Alojzij. V Kalu postane učitelj-voditelj Filepič Karel, na njegovo dosedanje mesto pri Murovčih je imenovan učiteljski kandidat Ribičič Josip. Za Ravne je imenovan učiteljski kandidat Doljak Valentin. Učiteljica Gulin Terezija je premeščena iz Raven v Rihemberg. Tu bo nadomeščala obolelo učiteljico Angelo Šusteršič, ki je dobila polleten dopust, učiteljska kandidatinja Lapanje Ivana. V Prvačino pride Kuntih Matilda. Za provizorične učitelje-voditelje so imenovani za Tevče učiteljski kandidatje Rajer Albert, za Podsabotin učit. kandidat Pavletič Fran, za Vrh pri Kanalu učiteljski kandidat Furlani Vladimir; te zadnje tri šole se pa imajo komaj ustanoviti od dež. šolskega sveta.

— **Slovensko deželno gledališče.** Izkušnje za dramsko osobje se začno 30. t. m. ob 9. dopoldne, za operno in operetno osobje pa 1. septembra ob 10. dopoldne. Zborove izkušnje se začno 15. septembra zvečer ob polu 8. v »Narodnem domu«. Gojenci »Dramatične šole« prirede v areni »Narodnega doma« javno predstavo, pri kateri se vprizorita dve burki v 1 dejanju ter se vrši troje deklamacij. Operne izkušnje vodi g. kapelnik H. Benišek, operetne izkušnje pa g. kapelnik V. Talich; dramske izkušnje vodita g. Verovšek in g. Nučič.

— **Lože in sedeže** v slovenskem gledališču je možno abonirati pri g. blagajniku D. Šaplji (magistrat II. nadstropje) ali pri gospej M Šešarkovi v Šelenburgovi ulici.

— **Raba nove šolske knjige dovoljena.** Ministrstvo za uk in bogočastje je dovolilo rabo šolske knjige: »Knjigovodstvo za dvorazredne trgovske šole«, ki jo je založilo slov. trgovsko društvo »Merkur«. Cena vezani knjigi 4 K.

— **Nagrobni spomenik za žrtve 20. septembra 1908.** V izložbi trgovine tvrdke Gričar & Mejač v Prešernovi ulici je razstavljen osnutek nagrobnega spomenika za žrtvi 20. septembra 1908 Ivana Adamiča in Rudolfa Lundra. Osnutek je izvršil akademični kipar Svitoslav Peruzzi.

Brzojavna postaja se je uvedla 10. t. m. v Mostah pri Ljubljani z omejeno dnevno službo.

Pozor pred strupenimi kačami. Piše se nam: Kako letos treba biti previden tudi pred vhodi v jame, kaže sledeči slučaj. G. Pirc si je pretečeno nedeljo šel ogledat jame nad Škofjo Loko. Spotoma je vzel tri dečke seboj, da mu pokažejo kraje jam. Od prve jame so šli pogledat še bližnjo takozvano »brezno«, katerega nizko moleče pečevje so preskočili. Ko je P. pod zevajočim skalovjem iskal raznih vhodov in se pri tem prijemal z roko ob skalo, zasluti, kakor da se nekaj plazi proti njegovi glavi; pogleda kviiko... ravno še pravočasno! Izredno »lep« gad je namreč v tistem trenotku se vzpel z nad skale ter skušal hlasniti proti glavi pod skalo se plazečega P., ki je

---

Komaj je prišel toliko k sebi, da se je mogel ganiti, je že izjavil, da o poravnavi ne more biti govora. Ljuta jeza na žaljivce njegove žene mu je razvnela kri in odločen je bil, da vzlic svoji slabosti in starosti prime za orožje in brani v dvoboju čast svoje žene.

Evzebij baron Benalja je bil trdno prepričan, da ljubi njegova žena Mihaela Kržinarja, a čisto tako je bil trdno prepričan, da Renata svoje ljubezni ni nikdar izdala z nobeno besedico in z nobenim dejanjem, niti Mihaelu niti komu drugemu. Mogla je biti vzrok dvoboju med Mihaelom in med Lenardom, da, Evzebij ni dvomil, da je res bila Renata ta vzrok, ali nad vsak dvom je bilo, da Renata ni dala za to nobenega povoda in da ni o vsem tem ničesar vedela.

Braniti čast svoje žene z orožjem v roki in storiti v tem boju smrt — ta misel je prevzela Evzebija z vso močjo, v takem dejanju je videl najlepši, vse presezajoči dokaz svoje ljubezni in udanosti do Renate.

»Če padem, bo vsaj vedela in spoznala, kako resnično, presrčno in neskončno sem jo ljubil« je rekel sam pri sebi in glasno je zaklical »odklanjam vsako poravnavo.«

Opiraje se na dva prijatelja je sicer teško stopajoč, a s ponosno povzdignjeno glavo, zapustil kavarno.

(Dalje prihodnjič.)

bil vrhu tega še gologlav. Tudi z roko je bil P. prav blizo gada. Še predno so dečki zaklicali, se je bil P. že odmaknil; vendar se je gad še vedno vzpenjal proti njemu. Šele ko so začeli pobirati kamenje je zlezel gori po skali ter se skril v luknjo. Tedaj so se tudi dečki spomnili, da so ravno nad gadom storili skok na nekoliko nižji predvhod v jamo; dva dečka ta bila bosonoga. Pravili so potem, da je ta okolica (za gradom ob poti na Lubnik) polna te strupene golazni. Nekoč so bili ravno ti dečki blizo od tega brezna pred neko skalo. Eden dečkov leži v travi, kar se priplazi gad proti njemu. Tovariši to zapazivši, so gada prepodili, potem pa pred luknjo, kamor se je bil skril, zakurili. Kmalo jo gad pripiha venkaj iz luknje, pa se že omamljen vrže v ogenj, kjer so ga »do živega spekli«. Še več te golazni pa je ob južni strani pota pred gorsko vasico Gabrovo. Zvečer neki kar »žvižgajo« po ti poti. V jeseni so domačini slučajno prevalili neko večjo skalo in našli so pod njo celo gnjezdo gadov. Med tem ko so drugi sosedje zbežali, se je eden Gabrovčan okorajžil, ter potolkel 11 gadov, seveda že spanja omamljenih. Zgorejšnji slučaj torej kaže, da treba tudi jamolazcem biti opreznim, posebno pred vhodi jam, okoli katerih štrle proti dopoldanskemu solncu obrnjene pečine.

Sokol v Železnikih. II. javna telovadba, katero je priredil zadnjo nedeljo naš vrli »Sokol«, uspela je v vsakem oziru izvrstno, dasi je bilo skrajno slabo vreme. Telovadci iz Železnikov in Dražgoš so v prostih vajah in v vajah na orodju pokazali, da so pravi slovenski mladeniči, ki poznajo pomen telovadbe, ki je pogoj za zdrav razvoj in obstanek našega milega naroda. Da pa so v tem kratkem času naši »Sokoli« lahko pokazali že tolike in tako lepe uspehe, zato gre zasluga načelniku bratu Pengovu, za kar mu bodi izrečena na tem mestu najtoplejša zahvala! — Naraščaj je nastopil tako ljubko, da je ob pogledu na te rudečelične dečke marsikomu vtripalo srce veselja. — Dež je lil in tedaj so prikorakale na telovadišče dične »Sokolice« iz Škofje Loke. Frenetičen aplavz jih je vsprejel, kajti nismo jih pričakovali, tem manj v takem vremenu, zdaj pa smo naenkrat zagledali to diko slovenskih deklet pred seboj. Hvala Vam, vrle sestre; bodite uverjene, da ste s svojim prekrasnim nastopom največ pripomogle k ustanovitvi »Sokolic« v Železnikih — in to je mnogo! Nato je nastopil oddelek »Sokolov« iz Škofje Loke. Delali so vsi tako drzne in vratolomne vaje na bradlji, da je ljudstvo občudovaje strmelo, vse to pa z največjo fineso in bravuro — in kako tudi ne, saj je bil njihov voditelj načelnik brat Pristov, znani zmagovalec iz Luksenburga. — Po telovadbi se je vršila v prostorih g. Thalerja ljudska veselica, ki se je ob zvokih kroparske godbe kmalu razvila v neprisiljeno, bratovsko zabavo. Govorilo se je več napitnic. Brat Pengov, načelnik »Sokola« v Železnikih, je nazdravljal in se zahvaljeval v imenu Železnikarjev bratom in sestram iz Škofje Loke, kakor tudi ostalim milim nam gostom, ki so nas počastili s svojim obiskom. V prelepih besedah je odgovarjal brat Nadilo iz Škofje Loke, v vznesenih besedah pa se je spominjal »očeta Sokolov« dr. Miroslava Tyrša, g. učitelj Šraj. Napitnice je zaključil brat Klopčič, ki je povdarjal ljubezen, katero hoče zanesti »Sokol« med narod, da se ne bo boril proti bratu brat. — Žal, da smo se morali tako hitro ločiti od ljubih škofjeloških gostov, ki so le prekmalu odhajali. Pa upajmo, da se kmalu zopet vidimo, kajti naš »Sokol« je dokazal, da ima v sebi moč, ki ga bode gnala naprej do smotra, do zmage.

Gasilski shod v Kostanjevici se je vršil dne 18. t. m., katerega so se udeležili zastopniki gasilnih društev iz Krškega, Kostanjevice, Sv. Križa, Šentjerneja, Orehovice, Mokronoga in Cerkelj pri Krškem. Gasilsko zvezo je zastopal gospod zvezni tajnik T r o š t iz Iga, okrajno gasilsko nadzorstvo pa gospod T r a t a r iz Mokronoga. Gospod zvezni tajnik je zbranim gasilskim načelnikom, vaditeljem, orodjarjem in moštvu predaval o dosedanji in bodoči gasilski organizaciji, o določilih ustanove za onemogle gasilce, oziroma njihove vdove in sirote, o zavarovanju zakonitega jamstva pri izvrševanju gasilne službe itd., o namenu gasilskih koledarčkov in znakov in veliko drugega. Končno se je tudi sklenilo snovati okrajne zveze, da se tako osrednja zveza v marsikaterem oziru razbremeni. Po končanem shodu so si vsi navzoči ogledali gasilni dom in orodje kostanjeviškega društva, ki je v teku petih let po svoji ustanovitvi tako lepo napredovalo. Shod je uspel nad vse krasno. Na pomoč!

Požar na Dobah pri Kostanjevici. V petek 20. t. m. popoldne, ko so bili ljudje na polju, nastal je nenadoma v hlevu posestnika Janeza J a l o v c a na Dobah pri Kostanjevici ogenj, ki se je bliskovito razširil na sosednja poslopja, da je zgorelo tako gospodarsko poslopje in hiša tudi posestniku Francu K u h a r j u. Na kraj nesreče prihitelemu **gasilnemu društvu iz Kostanjevice** ni bilo mogoče drugo, kakor ogenj omejiti na že goreča poslopja, kar je bilo spričo pomanjkanja vode zelo težavno delo. Pozneje sta došli še **gasilni društvi iz Sv. Križa in Šentjerneja,** ki sta pomagali pri gašenju ostankov gorečega tramovja, slame in žita ter pri odnašanju ogroženih gospodarskih predmetov. Škode je nad 18.000 K, dočim znaša zavarovalna svota 2200 K. Pomoč je torej nujno potrebna. Zažgali so seveda zopet — otroci.

Toča je pobila 23. t. m. tudi v Kostanjeviški občini precej ajde in zmanjšala tudi vinski pridelek. Prizadete so vasi Vrblje, Gradinje, Frluga, Prušna vas itd. Poslanci S. L. S., usmilite se svojih volilcev!

Požar v Trnju pri Št. Petru. Dne 22. t. m. popoldne, ravno v času ko so ljudje bili v cerkvi pri večernicah, izbruhnil je, povzročen baje po otrocih, v neki na kraju vasi stoječi hiši požar, ki se je, pospeševan po silnem vetru, razširil preko vasi. K sreči je bilo nekaj ljudi doma, ki so se z vso vnemo lotili brambe svojih domovanj pred pretečim poginom. A ves napor bi bil brezvspešen, da niso od vsih stranij prihiteli sosednji vaščani, predvsem vrli Klenjani in se z požrtvovalnostjo poprijeli reševanja poslopij. Vsem na čelu pa so bile požarne brambe, ki so s čudovito naglostjo redoma prihitele iz Št. Petra, Zagorja in Slavine. Njihovemu napornemu delovanju se je posrečilo ogenj omejiti tako, da so pogorele v vsem le 9 posestnikom deloma hiše, a vsa gospodarska poslopja z vsemi letošnjimi pridelki. Srčno zahvalo izrekajo vaščani vsim, ki so priskočili v tej skuajni nevarnosti na pomoč, pripomogli ogenj omejiti in se udeležili reševanja pohištva, predvsem pa vrlim članom zgoraj imenovanih požarnih bramb. Bog poplačaj njih trud in ljubezen do svojega bližnjega. Vaščani iz Trnja.

Javna predavanja o prvi pomoči po nezgodah s praktičnimi vajami, o glistavosti (ankylostomiasis) in tuberkulozi z demonstracijami okrožnega zdravnika dr. Tomo Zarnika se prično v nedeljo 29. t. m. ob pol 9. dopoldne v telovadnici ljudske šole na Toplicah pri Zagorju. Vstop prost.

Razpečevalec »Südmarkinih« užigalic. Poročajo nam: Pred kratkim ste pribočili notico, da prodaja slovenski trgovec v Sevnici g. L. Smole »Südmarkine« užigalice. Ta notica je g. Smoleta hudo zbodla. Rekel je: Meni ne more nihče zabraniti ali predpisati, kaj smem in česa ne smem prodajati ali vender bi rad dal za družbo sv. Cirila in Metoda 10 K — ako bi izvedel, kdo je to dal v »Slov. Narod«. — Ljubi g. Smole! Saj je res, da smete prodajati kar hočete. Res je pa tudi, da »Südmarka« porablja dobiček od vžigalic za ubijanje slovenskega naroda, vi g. Smole pa ji pri tem pomagate. To je taka sramota, da je bila naša dolžnost vas pokazati slovenski javnosti v luči resnice.

Mariborski učiteljski maturanti iz l. 1869 obhajajo dne 5. in 6. septembra t. l. svojo 40letnico pri narodnemu županu Jos. Šinko v Središču. Izmed 12 tovarišev še živi: Flis Slavko Škofja Loka, Jurkovič Fran Šmarje pri Jelšah, Košutnik Fran Dramlje pri Št. Jurju ob juž. žel., Robič Janko Ljutomer, Srabotnik Šimen Pragersko in Šinko Josip župan Središče.

Posojilnica v Pišecah pri Brežicah na Štajerskem bo praznovala v nedeljo, dne 29. avgusta svojo 25letnico.

Brezplačna razstava učil. Dunajska tvrdka A. Pichlers Witwe u. Sohn razstavi povodom letošnje uradne učiteljske konference za ptujski okraj v šolskem poslopju ljudske šole Ptujska okolica v dobi od 28. avgusta do 2. septembra najnovejša in najboljša učila. Razstava bode otvorjena v navedenem času vsak dan od 9. do 12. dopoldne in od 2. do 6. popoldne.

Spopad med vojaki in rudarji. V labodski dolini okoli Volšperga na Koroškem vrše se vojaške vaje. Ob tej priliki je prišlo do spopadov med vojaki in civilisti. — V nedeljo 22. avgusta je v neko gostilno v Št. Štefanu — tu je premogovnik grofa Henkla — prišlo več lovcev; a v gostilni je popivalo tudi več rudarjev. Vojaki, po rodu Čehi, so jeli popevati češke pesmi. To je bilo sirovim nemškim rudarjem povoda dovelj, da so jih napadli, ter jih par razorožili. Nato so jeli z bajoneti neusmiljeno udrihati po njih. Več vojakov je teško ranjenih. — Troje najbesnejših knapov so zaprli. — Če bi se kaj sličnega zgodilo v nas Slovencih, bi spet vse nemško časopisje kričalo o sirovosti in podivjanosti. A tako molče. Stara pesem!

Napredek v goriških hribih. Trg Tolmin je dobil električno razsvetljavo. Elektriko daje nova tovarna za izdelovanje pohištva iz vpognjenega lesa. Ta tovarna je že pričela delovati. Prva stvar je bila seveda ustanovitev socialne demokracije v Tolminu, ki šteje do sedaj 10 članov in v kateri so koj začeli govoriti nekateri demokratični voditelji o izsesavanju in izkoriščanju delavca. Elektriko se napelje skoraj v vse javne lokale in tudi po privatnih hišah. Tolminsko gasilno društvo si je nabavilo za 6000 K novo brizgalnico na paro. V Tolminu je sedaj okrog 200 tujcev, po večini iz Trsta. Tako kakor Tolmin bi lahko napredovali tudi drugi trgi v goriških hribih, ker je mnogo vodnih sil na razpolago za najrazličnejša podjetja.

Pretilna pisma dobiva stražnik Ivan Ratković v Reki, ki je prijel enega izmed bančnih roparjev. Razen njega dobiva grozilna pisma policijski načelnik, ki je izdal tiralnice za razbojniki. Groze jima, da bosta oba ubita.

Meja med Kranjsko in Hrvatsko. V najnovejši izdaji splošnega zemljevida 33° 46° Celje in v dotičnih specialnih listih št. 22 in 23, kol. XII. in XIII. je poleg dosedanje meje na južno-vzhodni strani Uskokov zaznamenovana tudi nova deželna meja. To se je zgodilo vsled odločbe vojnega ministrstva zato, da sta obe med Kranjsko in Hrvatsko preporni meji razvidni.

Elektro-Radiograf »Ideal«, Fran Jožefova cesta št. 1, hotel »pri Maliču«, zraven glavne pošte ima od srede, dne 25. avgusta do petka, dne 27. avgusta 1909 nastopni spored: Zaljubljen v bradato ženo. (Komično.) Ameriški Zuavi v Ternisse. (Zanimiv naravni posnetek.) Dirke bivolov v Madoeri. (Zanimiv naravni posnetek v barvah.) Devica Orleanska. (Zgodovinska drama; krasna projekcija.) Mojster v igri »Diabolo«. (Po naravi.) Vilčkove nagrade. (Komično.) Pri večerni predstavi izven sporeda: Turbelenten ženij. (Komično.)

Glas iz občinstva. Pišejo nam: Krokarji in ponočnjaki razgrajajo skoro vsako noč po Starem trgu, tudi pozno po polnoči. Ali mar Stari trg nima pravice do nočnega miru? Prebivalci Starega trga prosimo, naj slavni mestni magistrat ukrene kar potrebno, da bomo tudi mi deležni miru.

Zdravstveno stanje v Ljubljani od 8. t. m. do 14. t. m. je bilo sledeče: novorojencev je bilo 22 in 1 mrtvorojenček. Umrlo je v tem tednu 23 oseb, in sicer 2 za škrlatico, 1 za davico, 3 za jetiko (med njimi 2 tujca), 1 vsled samomora in 16 za različnimi boleznimi.

Pobegnila sta od dela pri vojaškem preskrbovališču prisiljenca Peter Bauer, roj 1881 v Špitalu na Koroškem in 1869. v Wettensdorfu na Tirolskem rojeni Alojzij Zass. Popihala sta jo v smeri proti Gorenjskem.

V Ljubljanico je padel danes ponoči na Poljanskem nasipu 50letni brezposelni hlapec Jožef Sršen iz Depalje vasi, katerega je potegnil iz vode nek mimodošli ključavničarski pomočnik.

Delavsko gibanje. Z južnega kolodvora se je odpeljalo v Ameriko 92 Hrvatov in Macedoncev in 12 Slovencev. 16 Hrvatov je šlo iz Reke v Inomost.

Našel je stražnik Matija Godicelj moško pelerino.

Del godbe »Slovenske Filharmonije« koncertira jutri v hotelu »Tivoli«. Začetek ob pol 6. popoldne. Vstop prost. Drugi oddelek pa igra pri popoldanski predstavi »Elektroradiografa »Ideal« v hotelu pri »Maliču« od $^{3}/_{4}$5. naprej.

Uradne vesti. Na prošnjo Frančiške Ceglar na Savi št. 83 se uvede amortizacijsko postopanje radi hranilnične knjižice v vrednosti 400 K, ki ji je baje na Savi zgorela. — Dne 30. septembra bo pri okrajni sodniji v Litiji dražba zemljišča vl. št. 89 kat. obč. Sv. Anton, ki je cenjeno na 2150 K. Najmanjši ponudek znaša 1434 K.

Razne stvari.

* **Rusija na Balkan.** V Odesi so ustanovili pred kratkim družbo za posredovanje trgovskih zvez med Rusijo in balkanskimi državami pod imenom »Vostok«. Družba je ustanovila generalno agenturo za Bolgarsko v Varni ob Crnem morju.

* **Drang nach Osten.** Dunajsko bančno društvo je pravkar ustanovilo v Zagrebu filijalko. Firma filijalke je nemška »Wiener Bank-Verein« in zraven nje hrvaški napis »hrvatska podružnica«. Hrvatje bodo pač zavzeli primerno stališče napram temu najnovejšemu podjetju pri gradnji nemškega mostu.

* **Samomor.** Profesor Raudnitz v Pragi je hotel dati svojo 13letno hčerko Ido v dekliški zavod v Gaienhofen na Badenskem. Ko sta se s soprogo mudila v zavodu, odšla je Ida neopaženo v bližnji gozd ter se tam z očetovim revolverjem ustrelila. Kaj je gnalo mlado dekle v zgodnjo smrt, ni nzano.

* **Italsko vino.** Kakor poročajo avstrijski konzulati v Florenci in Palermu, bo letošnja vinska letina tam zelo bogata, kar bo seveda imelo velik vpliv tudi na cene. Ker pa italsko vino ne more konkurirati s francoskim, so posestniki vinogradov v precejšnjih skrbeh. Italsko vino gre tako doma, kakor za mejo prav težko v denar.

* **Na pet mesecev ječe** je bil pred okrožnim sodiščem v Roveretu obsojen kurat Don Plotegher iz Brione, ker je ščuval prebivalstvo k demonstracijam zoper učiteljstvo. In pri nas? Čim bolj naši Don Plotegherji hujskajo zoper učiteljstvo, tem lepše službe dobijo!

* **Nadvojvoda Ivan Salvator,** ali kakor se sedaj zove, Ivan Orth, baje še živi. Pisal je baje uredništvu »Neues Wiener Tagblatta« pismo, v katerem zatrjuje, da je živel do izbruha vulkana Mont Peleeja na Martiniku. Ob izbruhu tega vulkana je izgubil vse svoje premoženje in svoje drage. Neki francoski parnik ga je pozneje prepeljal v Združene države, kjer se preživlja kot navaden delavec. V pismu prosi, naj se primerja njegov sedanji s prejšnjim njegovim podpisom. Silni udarci usode so mu sicer skrivili život, posivili lase, toda duh njegov in spomin je še vedno čil. Navaja tudi naslov, ki se glasi: Johan Salvator, 2086 W. 25 street, Cleveland, Ohio. Seveda neče nihče verjeti temu pismu.

* **Predrzen roparski umor.** Dne 6. t. m. sta prišla v Eperjesu na Ogrskem v trgovino juvelirjeve vdove Glückove, katera je bila ob istem času sama v lokalu, dva lopova in izvršila roparski umor ter pokradla do 7000 K razne zlatnine. Najprvo jo je udaril eden po glavi z 1 kg težkim kamnom, potem ji pa prerezal vrat. Ukradeni prstani so različni, imeli so udelano vsakojako kamenje, nadalje so bili ukradeni etuii in zlate ovratne verižice. Vsa zlatnina je imela tovarniško znamenje K. A. in B. S. ter je bila puncirana. Eden izmed roparjev je bil star 22—25 let. Oba sta po zločinu pobegnila in dosedaj še nista prišla v roke pravice.

* **Ženske roparice.** Tovarnar v Yonkersu v državi New York se je vračal pozno zvečer domov. Ko je izstopil iz poulične železnice in zavil za vogalom proti svojemu domu, se mu je obesila neka zamorka na roko in začela ž njim pogovor. Ko se je otresel te, ga je zgrabila druga zamorka od zadaj. Dobil je močan udarec po glavi in dolgo rano na obrazu. Obe napadalki sta ga pobili na tla in mu odvzeli 40 dolarjev, uro in verižico.

* **Velika nesreča na morju.** Pred pristaniščem blizu Montevidea sta trčila argentinski parnik »Columbia«, ki je vozil potnike v Montevideo in parnik Severonemškega Lloyda »Schlesien«. Parnik »Columbia« je bil tako poškodovan, da se je takoj potopil z okrog 300 potniki. Rešilo se jih je prav malo. Na »Columbiji« so bili sami izletniki, ki so se peljali v Montevideo na neko slavnost. Parnik »Schlesien« je bil tudi poškodovan, vendar ne nevarno.

* **Pomagati si znajo,** namreč Amerikanci. Mesto St. Marys v državi Georgiji šteje 500 belih in 3500 črnih prebivalcev. Pred nekaj leti je bil sprejet predlog, ki je odpravil krajne sodnije in vpeljal mestno sodišče. Zraven tega je bil tudi pristavek, da mora postati sodnik le kak v političnih zadevah dobro poučen človek. Sedaj je sodnik umrl, in edini mož, ki bi bil po postavi sposoben za ta urad, je star zamorski odvetnik. Da bi preprečili to imenovanje so v naglici napravili novo postavo, po kateri more postati sodnik le belokožec.

* **Samostanski spor.** Iz Rotterdama se poroča: Opat trapistovskega samostana v Tilburgu je bil zaradi nenravnega življenja odstavljen, toda branil se je prav trdovratno ubogati papežev ukaz; niti obvestil ni o njem svojih podrejenih. Ko pa so menihi z druge strani zvedeli, da je njih opat odstavljen, so zapustili samostan. Spor se je nato poravnal na ta način, da so se menihi vrnili v samostan, kjer bodo naprej kuhali svoje znano pivo, opat pa se je preselil drugam.

* **Zakaj je Klemen Hoffbauer postal svetnik.** Dne 9. junija 1820. je hotela prednica Tadeja iz reda »Dobrih sester« napraviti svojo najljubšo jed, gruščne cmoke (Griesknödel). Toda ni šlo, pa ni šlo; grušč je bil trmoglav, in cmoki se niso dali narediti. In ko si Tadeja že ni znala drugače pomagati, pokleknila je pred skledo, v kateri je bil grušč, ter se zatekla k »blaženemu« patru Hoffbauerju, proseč ga pomoči. Ko je zmolila »očenaš« je vstala in cmoki so bili takoj narejeni.

* **Češki skladatelj J. B. Foerster,** čegar nekatere skladbe smo slišali nedavno na jubilejnem koncertu »Slavca« v Ljubljani, bo slavil 30. decembra letos svoj 50. rojstni dan. Da se ta dan slavljencu primerno proslavi, se je sestavil poseben odbor, ki bo v onih treh mestih, kjer je Foerster deloval, oziroma deluje (Hamburg, Praga, Dunaj) priredil velike koncerte izključno njegovih skladb. V odboru so med drugimi: virtuoza Ondříček in Grünfeld, skladatelji Novák, Suk, Nedbal itd. J. B. Foerster bi zaslužil, da bi enkrat tudi naša »Glasbena Matica« seznanila slovensko občinstvo z njim.

* **Kaj prežene dihurja?** V neki občini je imel posestnik velik križ z dihurjem. Nepridiprav je hodil v vas k njegovim kuram in se ni dal na noben način pregnati; v past pa tudi ni šel. Tu nekdo posestniku svetuje, naj poskusi z godbo. Poskusil je. Pred vrata hleva se je postavil posestnik sam s puško v roki, v hlev pa je postavil — gramofon. Še predno je gramofon svoj komad dokončal, se je že pokazal dihur pri vratih, kjer ga je seveda zadela pravična kazen za njegove zločine. Sedaj so tudi sosedje poskusili s tem sredstvom in obneslo se je tako, da so v par dneh uničili sedem dihurjev.

Telefonska in brzojavna poročila.

Cesar proti nemškemu ministru-rojaku.

Praga, 26. avgusta. »Den« poroča: V nedeljski avdijenci se je cesar napram ministrskemu predsedniku baronu Bienerthu zelo **nepovoljno izrazil o protičeški gonji na Nižje Avstrijskem in na Dunaju.** Vladar je tudi dobro poučen o Čehom sovražnem postopanju nemškega ministra-rojaka dr. Schreinerja in baron Bienerthu odkrito izrazil svojo nevoljo radi Schreinerja. Bienerth je takoj po avdijenci brzojavil ministru dr. Schreinerju, naj nemudoma opusti svoje nadaljno potovanje po Češkem. Schreiner se je seveda pokoril, drugi dan je ostal v postelji radi — nahoda.

Češko-jugoslovanski katoliški shod.

Praga, 26. avgusta. »Hlas Naroda« javlja iz Brna, da razpravljajo češki klerikalci o vprašanju, ako bi ne kazalo prirediti skupni katoliški shod Jugoslovanov in Čehov kot protest proti Slovanom sovražni politiki nemških katolikov.

Nemško tolovajstvo.

Praga, 26. avgusta. »Narodni Politika« javlja, da so v pretekli noči Nemci v Poštorni oddali tri strele na češkega učitelja Klimeša. K sreči ni učitelja zadel noben strel.

Poljsko-madžarsko bratimljenje.

Lvov, 26. avgusta. Semkaj je prispelo 200 madžarskih učiteljev. Na kolodvoru jih je sprejel poseben odbor, ki je klical došlecem: »eljen«. Zmernejši poljski listi o tem sprejemu docela molče, ker se menda sramujejo, da se Poljaki par dni po obisku Čehov bratijo z najzagrizenejšimi sovražniki Slovanov — Madžari.

Zanimiva obravnava.

Zagreb, 26. avgusta. Danes se tu vrši obravnava proti odgovornemu uredniku »Obzora«, ki ga toži preiskovalni sodnik v »veleizdajniškem« procesu dr. Košutić radi neke notice, v kateri se Košutiću očita, da je kot sodni pristav v Ludbregu ponaredil neki preiskovalni zapisnik. Toženi urednik bo nastopil dokaz resnice. Med drugimi bo zaslišan kot priča tudi poslanec dr. Pero Magdić. Izid obravnave pričakuje javnost z veliko napetostjo.

Zmanjšana kazen.

Zagreb, 26. avgusta. Stol sedmerice je znižal kazen svedoku Krivnjaku od enega leta na 5 mesecev. Krivnjak je bil zaslišan kot priča v »veleizdajniškem« procesu. Ker je zatrjeval, da v predpreiskavi ni izpovedal tako, kakor je bilo napisano v zapisniku, ga je državni pravdnik tožil radi hudodelstva krive prisege. Sodišče ga je seveda obsodilo.

Kriza v srbski vladi.

Belgrad, 26. avgusta. Pravosodni minister Ribarac je radi nesoglasja s svojimi tovariši glede občinskih volitev v Šabacu podal demisijo. Tudi ministrski predsednik Stojan Novaković baje namerava odstopiti.

Turški gostje v Sofiji.

Sofija, 26. avgusta. Tu sem je prispelo 600 uglednih turških uradnikov, častnikov, trgovcev in meščanov iz Carigrada in Odrina. Na kolodvoru je bil slovesen sprejem. V imenu prebivalstva je pozdravil turške goste mestni župan.

Škandalozne razmere v varšavski mestni upravi.

Berolin, 26. avgusta. Iz Petrograda javljajo: Po guvernerju Skalonu sestavljena komisija za revizijo mestne uprave je spravila na dan naravnost škandalozne razmere. Mestnega denarja manjka na stotisoče, a poleg tega se je še dognalo, da so mestni uradniki bili v zvezi celo z neko roparsko druhaljo, ki je izvrševala politične umore in druge zločine. Vso stvar je vzelo v roke državno pravdništvo.

Ustna voda „EUODIN“

Specijalite za **Madlice.**

4813 Glavna zaloga lekarna 36

Ub. pl. Trnkóczy v Ljubljani.

3 **Kaj je** Kufeke Najbolj preizkušeno in od prvih avtoritet ter tisočev praktičnih zdravnikov tuzemstva in inozemstva priporočeno živilo za zdrave in na želodcu bolne otroke in odrastle; ima veliko živilno vrednost, pospešuje tvoritev kosti in mišic, ureja prebavo in je v rabi ceneno.

Umrli so v Ljubljani

Dne 22. avgusta: Ivan Pirnat, četovodja, 24 let, Pojjanska cesta 46

Dne 23. avgusta: Viljem Áccetto, stavb. vodje sin, 3 mesece, Trnovski pristan 14. — Ciril Tomažin, postreščkov sin, 29 dni, Dunajska cesta 8.

V deželni bolnici:

Dne 22. avgusta: Neža Pristovšek, delavka, 25 let

Dne 24. avgusta: Josip Finc gostač, 73 let. — Ivan Bernik, dninar, 33 let.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 24 avgusta 1909

Vetrovi

Pšenica za oktober	1909	za 50 kg	K 13·63
„ „ maj	1910	50 kg	K 13·73
Rž za okt.	1909	za 50 kg	K 9·70
Koruza zaavgust	„	za 50 kg	K 7·13
Oves za oktober	19 9	za 50 kg	K 7·34

Efektiv.

5 vin. vlšjeje.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2. Srednji zračni tlak 736·0 mm

avgusta	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
25	9. zv.	734·2	17·1	sl. szahod	jasno
26.	7. zj.	734·0	11·1	sl jvzhod	megla
„	2. pop.	732·6	24·0	sl jug	jasno

Srednja včerajšnja temperatura 16·7, norm. 17·8° Padavina v 24 urah 0·0 mm.

Vzgojiteljica

k dvema deklicama, 6–8 let starima, iz boljše rodbine, **se išče za Gradec.** Zahteva se **francoski in nemški jezik in klavir.** Plača po dogovoru 3156–1

Ponudbe na upravništvo „Slov. Naroda“.

Proda se

vsled nagle smrti lastnika **mehanična**

mizarska delavnica

na vodno silo v zelo prometnem kraju **na Gorenjskem**

Pojasnila daje pisarna **Blazija Kamenška v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 4.** 2982–7

3155 1

Ženitna ponudba.

Gospica, lepega značaja in zunanjosti, imovite rodbine, želi znanja, najraje z akademično izobraženim gospodom, ki je že dobro nameščen.

Dopisi s sliko ako le možno do 5. septembra pod „Zvezdana“, Ljubljana, poštno ležeče, glavna pošta.

Zaloga koles

Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov.

Izposojevanje koles

prejem koles za emajliranje, poniklanje ter popravila

8 **solidno in ceno.** 2954

Karel Čamernik

Ljubljana, Dunajska cesta št. 9.

Mizarstvo

na vodno silo se zaradi smrti posestnika **takoj proda.** 10

3095

Podrobnosti: **A. Muzer, Bled.**

Strogo napreden **abiturijent-prosteveljec želi dobiti** 3149–1

stalno službo.

Kdo, pove upravn. „Slov. Nar.“

Išče se spreten

kletar

zmožen tudi sodarskih del, močan in star od 25–30 let 3145 2

Prijave **do 15. septembra** na

zalogo vina Rossi v Zagorju.

Vseskozi izurjen

trgovski pomočnik

vešč knjigovodstva, samec, **se sprejme takoj v konsumno zadrugo jestvin.** Zahteva se primerna kavcija. Plača po dogovoru 3152–1

Podružnica „N. D. O.“

v Ajdovščini.

Dobro uvedenega

agenta

za Ljubljano in okolico sprejme prve vrste tamkaj prav dobro vpeljana **dunajska tvornica** eterskih olj in esenc, uvozna trgovina spirituoz in čaja 3150

Natančne ponudbe z navedbo reference pod **„Tüchtig und verlässlich“ Nr. 3813 na Rudolfa Mosse na Dunaju, I. Seilerstätte 2.**

NUISOL 964 13

tvrdke Bergmann & dr., Dečin na L. je in ostane najboljše vseh modernih barvil za lase in se dobiva za pobarvanje v svetlo, rjavo in črno steklenica po K 2·50 pri

D. Fettich-Frankheimu

v Ljubljani.

Mladenič želi službe

kot sluga v kaki trgovini ali pisarni.

Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. 3152 1

Kupim takoj

moško in žensko kolo

dobro ohranjeno, nizek model, s prostim tekom. — Ponudbe s ceno nasloviti na upravništvo „Slov. Naroda“. 3154 1

Hiša z gostilno

in vrtom na prometnem mestu

se takoj proda.

Podjetniki, ki razpolagajo z gotovino čez 10 000 kron, naj pošljejo ponudbe pod **„Bodočnost“ poste restante Ljubljana.** 3157 1

Ceno posteljno perje

zajamčeno novo in brez prahu, kilo sivega perja, puljenega K 1·40 in boljšega K 2·40; kilo polbelega perja, puljenega K 4·—, kilo boljšega belega perja puljenega K 6·—, prima belega perja, kakor puh K 8·—, kilo veleprima napol puha, belega K 10·—; kilo napol maha, sivega K 5·2, kilo puha sivega K 6·— in K 8·—, kilo puha sivega K 10·—, kilo prsnega puha K 12·—.

Narejene postelje

iz gostonitega rdečega, višnjevega, rumenega ali belega inleta (nankinga), pernica, velikost 170×116 cm z 2 zglavnicama, te dve 80×58 cm, zadosti napolnjeno, z novim, sivim, očiščenim, košatim in stanovitnim perjem K 16·—, napol maha K 20·—, maha K 24·—, pernica sama K 9·—, 12·—, 14·—, 16·— zglavnica K 3·—, 3·50, 4·— razpošilja po povzetju, zavojnina posebej, tvornica za posteljno perje 1594–19

Anton Poledinak

Graz, Mariahilfstrasse 11 E.

Zaradi uvedbe

„Oliver“

brzopisalnega stroja z vidno pisavo

(okopni model)

so bili tile stroji izločeni in se oddajo prav ceno: 3056–9

1 stroj Underwood

(dobro ohranjen)

2 stroja Smith-Bros

(dobro ohranjena)

Ogledajo se lahko pri **generalnem zastopstvu Oliver za jug monarhije**

Ljubljana, Miklošičeva c 20

Samski uradnik, stalen v Ljubljani,

išče lepo, nemeblovano

mesečno sobo,

če mogoče z opoldansko hrano

Ponudbe na upravništvo „Slovenskega Naroda“. 3129–2

Sprejmem takoj

slovenščine in nemščine zmožnega

uradnika.

Oferte pismeno. 3144 2

Simon Kmetetz

Ljubljana, Kolodvorske ulice 26.

Lokal

v Kolodvorski ulici

in večje druge prostore

je oddati takoj.

Več pove upravništvo „Slovenskega Naroda“ 3124 2

Hiša z vrtom

v sredini mesta Postojne, v kateri se nahaja že stara, dobro vpeljana

gostilna

se za ugodno ceno proda.

Pojasnila daje posestnica **Josipina Kraigher v Postojni.** 3129 2

SODI

prav močni za vino pripravljeni, en del od žganja, v obsegu

od 1 56–70	**od 1 180–250**
„ „ 100–120	**„ „ 250–450**
„ „ 120–180	**„ „ 500–700**

nadalje **sodi z vratci od 800, 900, 1100, 1200, 1500, 1800, 4000 in 5000 l se dobe po prav nizki ceni** pri tvrdki

M. Rosner in drug

v Ljubljani 595·87

poleg Kozlerjeve pivovarne.

Ženitna ponudba.

Učitelj na deželi bi se rad seznanil z izobraženo gospico, ki ima nekaj premoženja.

∴ Pisma pod **„R. I.“** na ∴ upravništvo „Slov. Naroda“.

3127 2

Išče se

nadmlinar.

Vstop takoj. Plača po dogovoru.

Ponudbe pod **„Mlinar“** na uprav. „Slovenskega Naroda“. 3077–3

Dobro idoča gostilna

najraje kje na deželi,

se vzame v najem, oziroma na račun.

Ponudbe pod **„Gostilničarka“ poštno ležeče, Ljubljana.** 3125–2

Kupim dobro ohranjene

sode za vino

od 15 do 25 hektolitrov.

Naslov se izve pri upravništvu „Slov. Naroda“. 3131–2

Proda se pod ugodnimi pogoji in za nizko ceno

enonadstropna hiša

na Selu pri Ljubljani, Poljska cesta št. 20. 2596–21

Poizve se v pisarni **dr. Frana Počka,** odvetnika **v Ljubljani, Stari trg št. 30.**

Dobro ohranjena, večja

železna blagajna

(Wertheim)

se ceno proda.

Poizve se pri **L. Černetu, zlatarju, Wolfova ulica 3** 3140 2

Cvetoče podjetje

v Ljubljani,

ki ga lahko vodi vsak, z že veliko odjemalci, se zaradi posebnih razmer

takoj proda.

Posebno pripravno za mlajše upokojence (penzieniste), upokojene vojake, trgovske nastavljence ali uradnike. Proda se samo proti gotovemu plačilu.

Ponudbe pod **„Zlata jama 7“** na upravništvo „Sl. Naroda“. 3116 3

2–4 krone na dan stalnega zaslužka.

Iščemo za prevzetje pletenega blaga **osebe,** ki bi na našem stroju delale doma **za naše podjetje.** Predznanja ni treba. Pouk zastonj. Oddaljenost ni zapreka. Z majhnimi nabavnimi stroški gotova eksistenca. Pismeno jamstvo za stalni zaslužek. Lahko in ugodno delo ob vsakem položaju. Zahtevajte vsekakor naš prospekt. 650 56

Domača industrija trikotaže, Zagreb, Ilica 98/13.

Naša **zastopnica v Ljubljani** je gospa **Ivanka Murmayer, Sv. Petra nasip št. 67.**

Št. 24560 3148 1

Razglas.

V smislu § 6. zakona z dne 23. maja 1873. leta (št. 121 drž. zak.) daje se na znanje, da bo

prvotni imenik ljubljanskih porotnikov za l. 1910

razgrnjen od petka, dne 27. avgusta do sobote, dne 4. septembra t. l. v pisarni magistratnega svetnika E. Laha, Mestni trg 2, II. nadstr., soba št. 9

na vpogled ter da ga v tem času med uradnimi urami vsakdo lahko pregleduje, in naznani proti njegovi sestavi svoj ugovor.

Prosti porotniške službe so:

1. Tisti, ki so že prestopili 60. leto svoje dobe, za vsekdar;
2. udje deželnih zborov, državnega zbora in delegacij za čas zborovanja;
3. osebe, ki niso v dejanski službi, pa so podvržene vojni dolžnosti, za ta čas, ko so poklicane k vojaški službi;
4. osebe v službi cesarskega dvora, javni profesorji in učitelji, zdravniki in ranocelci in tako tudi lekarji (apotekarji), ako uradni ali občinski načelnik za-nje potrdi, da jih ni moči utrpeti, za sledeče leto;
5. vsak, kdor je prejetemu poklicu v enem porotnem razdobji kot prednji ali namestni porotnik zadostil, do konca prvega prihodnjega leta.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 23. avgusta 1909.

Županov namestnik:

Vončina l. r.

Otvoritev nove gostilne.

Podpisani vljudno naznanjam, da sem v svoji novi hiši

na Privozu štev. 4 (Prule)

oddaljeni 40 korakov od postaje elek. želez. vila Kosler **pričel**

gostilniško obrt

v moderno opremljenih velikih prostorih, ki so pripravni za zborovanja, veselice itd., na razpolago je tudi klavir in prostor za balinanje. — Postregal bom cenj. gostom z mrzlimi in gorkimi jedili ter pristno kapljico priljubljenih vin kakor, biseljskim cvičkom, rebulo, metličanom in refoškom po zmernih cenah. Marčno pivo v sodih in steklenicah.

Oficijalna otvoritev v soboto 28. t. m.

3157–1 Za obilen obisk se priporočam **Fran Kavčič.**

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Del. glavnica K 2,000.000. Sirkarjeva ulica štev. 2. **Rezervni fond K 200.000.**

Podružnica v Spljetu. **Podružnica v Celovcu.** **Podružnica v Trstu.** 14–97

Priporoča prenose zemeljskih srečk II. izdaje k žrebanju dne 6. septembru 1909. Cena K 5·50.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih **4½%**

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Izdajatelj in odgovorni urednik Rasto Pustoslemšek.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.